

โครงการปลูกป่า สร้างฝายถวายเป็นหลวง

กองทัพบก โดย กองกำลังผาเมือง

ชะลอน้ำที่โกรกไหล หน้าดินไร่ที่พังกินท์
ชะลอน้ำเก็บน้ำไว้ เชี่ยวกรากไว...เป็นน้ำไหลริน
ชุ่มชื้น...ชุ่มชีวิต ชุ่มแผ่นดินทั่วถิ่นไทย

จากสภาพผืนป่า และผืนน้ำ บริเวณพื้นที่อำเภอชายแดนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของกองกำลังผาเมือง ในจังหวัดเชียงใหม่, เชียงราย, พะเยา, น่าน, อุตรดิตถ์ และ พิษณุโลก ต้องเป็นที่ยอมรับกันว่าในปัจจุบันได้ขาดความสมบูรณ์ลงไปมาก จะด้วยเหตุผลประการใดก็ตาม ทั้งการตัดไม้ทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย การกระทำต่าง ๆ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของราษฎร ถึงแม้ว่ามีหลายหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าววันวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น

กองกำลังผาเมือง เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนทั้ง ๖ จังหวัดดังกล่าว นอกจากภารกิจหลักในการป้องกันประเทศแล้ว งานด้านการพัฒนา สอนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การพัฒนาคุณภาพชีวิต การปลูกจิตสำนึกของราษฎรบนพื้นที่สูง ให้มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นอีกภารกิจหนึ่งที่หน่วยได้เนนการ ควบคู่กันไป

จากปัญหาการขาดแคลนน้ำ จนทำให้เกิดภัยแล้ง เกิดปัญหาน้ำท่วม ฉับพลัน กองกำลังผาเมือง จึงได้น้อมนำเอาแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในการสร้างฝายต้นน้ำขนาดเล็ก (Check Dam) หรือฝายชะลอความชุ่มชื้น เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เป็นการชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มความชุ่มชื้น บริเวณรอบฝาย อันจะฟื้นฟูสภาพป่า และระบบนิเวศ ให้กลับมาสมบูรณ์อีกครั้ง โดย กองกำลังผาเมือง ได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เป็นต้นมา

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ กองกำลังผาเมือง โดย พลตรี เชาวฤทธิ์ ศิริกิจ ผู้บัญชาการกองกำลังผาเมือง ได้มอบนโยบายให้ดำเนินการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าไม้ต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่ที่เกิดปัญหาวิกฤต ในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วย โดยได้ดำเนินการตามโครงการปลูกป่าสร้างฝายถวายเป็นหลวง ภายใต้โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศป่า และน้ำภาคเหนือ เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา (๕ ธันวาคม ๒๕๕๐) ของ กองทัพภาคที่ ๑ และ โครงการพลิกฟื้นผืนป่า ด้วยพระบารมี ของกองทัพบก โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทัพบก จำนวน ๒,๗๐๐,๐๐๐.-บาท และปูนซีเมนต์จำนวน ๒,๐๐๐ ตูจ จาก บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) เริ่มดำเนินการเดือนเมษายน - กันยายน ๒๕๕๑ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน และน้ำ และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การดำเนินการสร้างฝายต้นน้ำขนาดเล็ก เป็นการสร้างแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งไม่ต้องใช้งบประมาณ หรือใช้ก็ไม่มากนัก เป็นโครงการที่ประหยัด แต่ได้ประโยชน์สูงสุดเพียงแต่ใช้วัสดุตามธรรมชาติ อันได้แก่ ไม้ไผ่ เศษไม้ ก้อนหินทั้งเล็กและใหญ่ในชุมชน หรือถ้าต้องการให้ฝายแข็งแรงมากยิ่งขึ้น ก็ใช้ปูนซีเมนต์เป็นส่วนผสมเพิ่มเติม ซึ่งอาจจะต้องใช้งบประมาณบ้าง มากันแหล่งน้ำลำธาร เพื่อชะลอ การไหลของน้ำเก็บกักน้ำไว้ และเป็นการป้องกันน้ำหลากเข้าท่วมหมู่บ้าน สำหรับการดำเนินการสร้างฝายนั้น ได้ร่วมกับทุกภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานส่วนราชการ องค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจน พี่น้องราษฎรในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังผาเมือง ในการจะรวมพลังสร้างฝาย เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากการรณรงค์สร้างฝายที่ผ่านมา ทำให้ราษฎร มีความเข้าใจในงานตามแนวทางพระราชดำริมากยิ่งขึ้น โดยในหลายพื้นที่ เกิดความชุ่มชื้นขึ้นจนอย่างเห็นได้ชัด และใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ทำให้ราษฎรในพื้นที่เห็นประโยชน์ความสำคัญ และให้ความร่วมมือกับโครงการนี้เป็นอย่างดี

ผลการดำเนินการสร้างฝาย ตามโครงการปลูกป่าสร้างฝายถวายในหลวง สามารถปลูกป่าได้ จำนวน ๘๖,๒๕๐ ต้น พื้นที่ ๕๕๒ ไร่ สร้างฝายได้ จำนวน ๕,๓๐๖ ฝาย เป็นฝายผสมปูนซีเมนต์ จำนวน ๑,๗๕๒ ฝาย และฝายผสมผสาน จำนวน ๓๕๑๔ ฝาย ดังนี้

๑. บริเวณต้นน้ำปิง ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒,๔๑๘ ฝาย

๒. บริเวณลุ่มน้ำฝาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๒,๖๑๑ ฝาย

๓. บริเวณลุ่มน้ำแม่คำ ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน ๔,๒๗๗ ฝาย

การดำเนินการรณรงค์สร้างฝายต้นน้ำขนาดเล็ก (Check Dam) ดังกล่าว เป็นอีกบทบาทหนึ่งของงานด้านการพัฒนา ของกองกำลังผาเมือง ในอันที่จะปลูกจิตสำนึก ของพี่น้องชุมชนชายแดน ได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ มีความรัก และ ห่วงเห่นแผ่นดินไทย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน อันจะทำให้ชุมชนมีความ เข้มแข็ง เกิดความมั่นคงของประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไป